

Novoteks

GLASILO DELAVSKEGA SVETA

LETO V. ★ 1964 ★ ŠT. 9, 10

NOVOTEKS

glasilo delavskega sveta

Tekstilne tovarne

NOVOTEKS

Novo mesto

1964

Letnik V.

Št. 9, 10 (49)

September, oktober

Izdaja:

delavski svet

Ureja:

uredniški odbor

Odgovorni urednik:

Samo Medic

Naslov uredništva:

Novoteks, Novo mesto

Foersterjeva 10

telefon 21-030

Zunanja oprema:

Bojan Brovet

Tisk naslovne strani

in vezava

Valvasorjeva tiskarna

in knjigoveznica

Krško

Naklada:

870 izvodov

VSEBINA:

- Zakaj praznujemo 29. oktober kot občinski praznik
- Iz zasedanj samoupravnih organov
- Delo občinske skupščine Novo mesto
- Zapiski z letne mladinske konference
- S posvetovanja o uporabi poliesternih vlaken
- Moda 1965
- Nesreče pri delu, na poti na delo in z dela v drugi polovici avgusta in prvi polovici septembra
- Bolezenski izostanki v mesecu avgustu in septembru 1964
- Na obisku pri mariborskih tekstilcih
- Naša kronika

ZAKAJ PRAZNUJEMO 29. OKTOBER KOT OBČINSKI PRAZNIK

Ko so združeni okupatorji 6. aprila 1941 napadli našo domovino, je vojska, ki so jo vodili petokolonski oficirji, kapitulirala pred napadalci kljub naporom zavednih državljanov ter svobodoljubnih vojakov in oficirjev, ki so se skušali pod vodstvom Komunistične partije boriti. Izdaja vodstva države in armade je bila tako velika, da je bivša jugoslovanska vojska in oblast kapitulirala v nekaj dnevih.

Združeni okupatorji, Nemci, Italijani, Madžari in Bolgari, so zasedli našo domovino in si jo razdelili. Pri tem so jim pomagali domači izdajalci, ki so že dolgo sodelovali z njimi. Del vodstva takratne Jugoslavije s kraljem na čelu je pobegnil iz domovine, drugi del pa se je vdinjal okupatorju.

Toda naše svobodoljubno ljudstvo ni kapituliralo. Pod okriljem Osvobodilne fronte, ki jo je vodila naša Partija, so se izvedle priprave za upor proti okupatorju. Po gozdovih so se pričeli zbirati prvi partizanski borci. Zavedali so se, da borba proti okupatorju, ki je podjarmil skoraj vso Evropo, ne bo lahka. Zavedali so se, da bo to borba gloriokega ljudstva proti moderno oboroženemu sovražniku - borba na življenje in smrt.

Kmalu so počile prve partizanske puške, ki so bile znanilke upora svobodoljubnega ljudstva. Teh pušk, ki so v rokah najnaprednejših sinov naše domovine sejale smrt in negotovost med okupatorji, je bilo vedno več. Partizanske vrste so bile vedno številnejše.

Nemci so pričeli z izseljevanjem naših ljudi s Štajerske, katero so hoteli po Hitlerjevem nalogu napraviti za nemško deželo. Takrat so se še redke partizanske čete, ki so sprva delovale še nepovezano, združile ter pričele organizirano preprečevati izseljevanje naših ljudi.

Tako se je tudi v okolici Novega mesta organizirala Novomeška četa, ki je imela nalogo, da skupno z Belokranjsko in Mokronoško četo prične z oboroženimi akcijami na našem ozemlju, ki so ga zasedli Nemci.

Prvi napad je bil predviden na utrjeno nemško postojanko na Bučki.

Novomeška četa je krenila 29. oktobra s Frate preko Trške gore mimo Šmarjete v vas Telče, kjer bi se morali sestati z Mokronoško četo. Spotoma bi se jim morala priklju-

čiti tudi Belokranjska četa. Med potjo je četo, ki je bila slabo opremljena, iznenadil sneg, ki je zelo otežkočil pohod. Toda kljub temu je prispela Novomeška četa v bližino Bučke, kjer je pričakovala še ostali dve četi.

Belokranjska četa je prodirala ob desni strani Krke ter prispela do Otočca. Zaradi visokega snega pa se je vrnila do vasi Laze pri Uršnih selih, kjer so mislili prenočiti. Toda našel se je izdajalec, ki je partizane izdal Italijanom. Ti so izmučene borce ponoči napadli in pobili. Le malo borcev se je rešilo. Tudi Mokronoška četa zaradi slabega vremena ni prišla na dogovorjeno mesto.

Kljub temu so se borci Novomeške čete odločili, da napadejo Nemce v Bučki. Zaradi izčrpanosti borcev napad ni popolnoma uspel, toda dvignil je moralo naših ljudi, ki so spoznali, da niso prepuščeni sami sebi na milost in nemilost okupatorja. Spoznali so, da so tu še pogumni borci, ki se bore za njihovo svobodo in boljše življenje.

To je bila prva večja akcija dolénjskih partizanov in v spomin nanjo praznujemo 29. oktobra svoj občinski praznik.

Jože Udovič

IZ ZASEDANJ SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Od zadnjega poročanja o delu samoupravnih organov je imel delavski svet eno zasedanje, upravni odbor 3 seje, svet enote tkalnice 1 sejo in svet predilnice česane volnene preje 1 sejo. Poleg tega sta v tem času bila 2 zbora izmen tkalnice ter sestanek kolektiva prodajalne.

Na 6. seji je upravni odbor individualno ocenil vodje sektorjev, proizvodnih enot, pomožne enote in poslovnih enot.

Razpravljajal je o izvršenih inventurah v skladišču preje, skladišču gotovih izdelkov, skladišču surovin, skladišču pisarniškega materiala, prodajalni in inventuri drobnega inventarja predilnice česane volnene preje. V skladišču gotovih izdelkov inventurnih razlik ni bilo. Druge razlike pa so bile minimalne, zato je predlagal delavskemu svetu potrditev inventur ter preknjiženje ugotovljenih razlik na ustrezne konte. Delavski svet je predlog upravnega odbora osvojil ter inventure potrdil.

Ker so bili s sklepom upravnega odbora ukinjeni vsi dodatki in honorarji, je upravni odbor predlagal delavskemu svetu, da bi ostali honorarji za delo gasilcev, pisarnje člankov za glasilo delavskega sveta in honorarji za zunanje sodelavce glasila neizpremenjeni. Tudi ta predlog je delavski svet sprejel.

Na predlog sveta enote predilnica česane volnene preje je upravni odbor odobril nabavo varilnega agregata ter motornega tricikla za potrebe menze. Odobren je bil tudi nakup črpalke za kotlarno.

Ker so stanovalci montažnih hišic v Žabji vasi naročili več del okrog ureditve okolja hišic kot je bilo odobreno, je upravni odbor sklenil, da podjetje plača le polovico računa, ostalo pa naj poravna hišni svet.

Ker živi Andrej Šepetavc, vodja izmene barvarne, ločeno od družine, podjetje pa mu trenutno ne more nuditi stanovanja, mu je bil odobren dodatek za ločeno življenje.

Na 7. seji je upravni odbor reševal pritožbe na individualne ocene ter ocene delovnih mest. Tiste pritožbe, ki so se nanašale na individualne ocene v okviru razponov je rešil dokončno, medtem ko je za tiste pritožbe, ki so se nanašale na ocene delovnih mest, izdelal predlog popravkov, ki bo predložen delavskemu svetu v obravnavo in potrditev.

Izdelan je bil osnutek pravilnika o izobraževanju in strokovnem izpopolnjevanju. Upravni odbor je sklenil pravilnik z manjšimi dopolnitvami predlagati delavskemu svetu v potrditev. Nadalje je določil višino osnovnega dela štipendije za šolanje v strokovnih šolah za šolsko leto 1964/65. Štipendija za študij na srednjih strokovnih šolah znaša 15.000 din mesečno, na višjih in visokih šolah pa 20.000 din mesečno, pravilnik o izobraževanju in strokovnem izpopolnjevanju pa določa, da dobijo štipendisti, ki so izdelali z odličnim oziroma prav dobrim uspehom izplačan še gibljivi del štipendije, ki znaša 30 % oziroma 25 % od osnovnega dela štipendije.

Na predlog komisije za štipendiranje je bila podeljena štipendija Ivanki Absec za študij na kemijskem oddelku tehniške tekstilne šole ter Sonji Potočar za študij na ekonomski srednji šoli.

Komisija za prevzem, ocenjevanje in razhodovanje osnovnih sredstev je predlagala razhodovanje starega električnega varilnega aparata in tricikla iz predilnice česane volnene preje. Predlog je bil osvojen.

Na 8. seji je upravni odbor razpravljajal poleg drugega tudi o stanju investicij ter sprejel dopolnitve poslovnika o svojem delu.

Iz poročila je razvidno, da je kotlarna urejena ter bo montirani kotel na mazut začel z obratovanjem takoj, ko bosta vodji izmen opravila strokovne izpite, kar bo v kratkem. Drugi kotel na mazut še ni prispel.

Nova šedova hala je v grobem zgrajena in sedaj montirajo inštalacijske naprave ter polagajo teraco tlak. Inštalacijska dela bodo predvidoma trajala 3 mesece. Zadnji šed še ni postavljen. Prav tako je v zaostanku gradnja prizidka, kjer bodo garderobe in drugi potrebni prostori.

Dela v zvezi z gradnjo predilnice česane sintetične preje potekajo v glavnem po predvidenem planu. Postavljeni so nosilni stebri ter železna strešna konstrukcija. V zadnjem času je delo oviralo slabo vreme.

V razpravi okrog vseh teh investicijskih del se je ugotovilo, da smo zašli v finančne težave, ker ne moremo zaradi omenjenih investicij v vsej državi dobiti potrebnih kreditov in smo odvisni le od lastnih sredstev. Situacija pa se bo izboljšala, ko se bodo po zaključnem računu sprostila sredstva. Kot začasen ukrep pa predlaga upravni odbor delavskemu svetu začasno ustavitev gradnje prizidka ter da se zadnji šed dokonča le v spodnjem delu, gradnja pa ustrezno zavaruje. Poleg tega naj se odloži plačilo zapadle anuitete za predilnico česane volnene preje ter vračilo kratkoročnega kredita za nabavo surovin.

Poslovník o delu upravnega odbora je bil z manjšimi dopolnitvami sprejet.

Na predlog komisije za štipendije je upravni odbor sklenil, da se podeli Alojzu Peterlinu štipendija za redni študij na tehniški tekstilni šoli, če se prepiše v predilski oddelek. Prav tako je upravni odbor sklenil, da se povrnejo stroški Martinu Geršiču, Martinu Fuisu, Samu Medicu in Bojanu Brovetu za izredni študij na višji ekonomsko komercialni šoli. Mariji Konda, Marjeti Potočar, Anici Bele, Slavki Bogovič in Slavici Udovič se povrnejo stroški študija na večerni oziroma dopisni ekonomski srednji šoli, Ivanu Cesarju za študij na elektrotehničnem oddelku ter Janezu Kastelicu za študij na strojnem oddelku srednje tehnične šole.

Upravni odbor je sklenil predlagati delavskemu svetu v potrditev pravilnik o merilih za določanje najvišje stopnje amortizacije.

Po daljši razpravi o redukciji električne energije je upravni odbor sklenil uvesti skrajno štednjo z električno energijo. Da se poraba električne energije čimbolj omeji, je treba podvzeti naslednje ukrepe:

1. v predilnici česane volnene preje se ukine IV. izmena ter omeji obratovanje VII. pasaže;
2. da elektromotorji ne bodo tekli brez potrebe, jih je treba ustavljati;
3. omeji naj se električna razsvetljava, luči naj se med odmorom ugaša.

Upravni odbor je zadolžil Antona Hudoklina, da prouči način varčevanja z električno energijo ter izda potrebna navodila.

Da bi dobili odobrenje za večji kontigent dovoljene porabe električne energije, bo poslana vloga na Elektro-gospodarsko skupnost Slovenije.

Pri zadnjem popravku pravilnikov o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov je bil poleg drugih dodatkov ukinjen tudi 20 % dodatek na dvostrojno delo na statvah, takozvani draginjski dodatek v višini 1.900 din pa je bil vključen v cenike del. Ker je zaradi tega prišlo do nezadovoljstva zlasti pri tistih delavcih, ki delajo po dvostrojnem sistemu, je bil sklican zbor delavcev tkalnice po izmenah. Na zboru se je prisotnim zadeva pojasnila. Podani so bili predlogi, da naj bi se zadeva uredila tako, da tkalke, ki delajo dvostrojno, ne bi zaslužile manj kot doslej oziroma naj bi se zopet uvedel dodatek na dvostrojno delo. Poleg tega so še predlagali, naj bi se draginjski dodatek izločil iz cenika del ter prikazal v izplačilni listi posebej.

Ker je zadeva zelo aktualna, je o njej razpravljala tudi upravni odbor podjetja. V obširni razpravi je bilo ugotovljeno, da so sedanji principi nagrajevanja pravilni in da naj bi bila norma oziroma doseganje norme merilo za višino osebnih dohodkov. Pri analizi doseganja norm se je ugotovilo, da se pri dvostrojnem delu dosegajo norme v povprečju za 3 % več kot pri enostrojnem delu. Trditev, da so nekatere tkalke, ki delajo na dveh strojih, zaslužile manj kot tkalke na enem stroju, ni realna, ker moramo pri primerjavi upoštevati število učinkovitih ur, vrsto artikla in doseganje norm. Če vse to upoštevamo, ugotovimo, da tkalke na dveh strojih še vedno zaslužijo več od ostalih.

Draginjski dodatek je bil uveden kot začasen ukrep zaradi povišanja cen življenjskim artiklom. Že pri sami uvedbi je bilo predlagano, naj se pri korekturi pravilnikov o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov ta dodatek vključi v

cenike del, kar je bilo tudi izvršeno. Ta dodatek je znašal v mesecih julij in avgust po 1.900 din, v septembru, ko je bil vključen v cenik del, pa je delavec v tkalnici, ki dela na najnižje ocenjenem delovnem mestu, dobil 3.509 din več. Če bi se iz pravilnika izločil draginjski dodatek, je nujno potrebno za izločeni del popraviti cenike del, dodatek pa bi bil za vse enak ter se ne bi gibal tako kot rezultati proizvodnje.

Na podlagi obširne razprave je upravni odbor sklenil z večino glasov, da predlaga delavskemu svetu, da ostane draginjski dodatek še nadalje v ceniku del.

Na 4. zasedanju je delavski svet izvolil 24 delegatov iz našega podjetja, ki so nato skupno s 7. delegati tovarne perila "Labod" izvolili svojega predstavnika v komunalno skupščino socialnega zavarovanja. Na volitvah dne 2.10. 1964 je bil v skupščino izvoljen tov. Jože Udovič.

Na seji sveta proizvodne enote tkalnice so razpravljali o proizvodnih problemih ter ugotovili, da se je kritično stanje, ki je nastalo zaradi pomanjkanja preje, že močno popravilo. Zaradi nepazljivosti delavk pri križnem previjanju se pri artiklu "Emil" razvezujejo vozli, zaradi tega se je uvedla strožja kontrola. Ker se v zadnjem času na nekaterih komadih pojavljajo mastne črte, se je ta napaka vnesla tudi v pravilnik o ocenjevanju kvalitete. Prav tako se je v pravilnik vnesel lom vretena in nepravilno parenje, zamenjan votek pa se strožje točkuje.

Lom vretena na križno previjalnem stroju se oceni na 50 točk, nepravilen čas parenje 150 točk, mastne črte na blagu 10 točk in zamenjan votek do 80 cm 6 točk za 1 cm, za vsak nadaljnji cm pa 2 točki.

Zaradi individualne ocene je bilo komisiji za prošnje in pritožbe predloženih 9 pritožb. Svet enote je sklenil, da se pritožbam Fanike Miklič, Ivana Jakše, Jožefe Petelin, Marije Glinšek, Marije Tome in delavk na previjanju votka ne ugodí. Francu Ljubiju, Jožetu Kiobučarju in Ivanu Debevcu pa se je zvišala individualna ocena. Iz pritožbe delavk na križnem previjanju je razvidno, da je tu sporna norma, zato je bil dan nalog normirki, da prekontrolira postavljeno normo. Vse pritožbe, ki so se nanašale na oceno delovnih mest, bo reševal upravni odbor oziroma delavski svet.

Svet enote je razpravljal tudi o novem ceniku del, ki izključuje 20 % dodatek na dvostrojno delo in odpravlja velike razlike v osebnih dohodkih tkalk, ki delajo eno- in dvostrojno.

Z ozirom na dejstvo, da so podani vsi pogoji, da se preide v tkalnici na dvo- in večstrojni sistem tkanja, je bil tudi sprejet sklep o ukinitvi 20 % dodatka. Dvo- in večstrojni sistem dela na statvah je v danih pogojih normalen in tako delajo v vseh dobro organiziranih volnarskih tkalnicah brez kakšnega dodatka. Takemu delu pa mora biti prilagojena tudi postavljena norma.

Na podlagi teh razprav je bil sprejet sklep, da se za delavce tkalnice skliče sestanek, na katerem se jim zadeva pojasni.

Zbor delavcev tkalnice se je izvršil po izmenah. Oba zbora je vodil predsednik upravnega odbora Janez Novak.

Navzočim je pojasnil, da je pri izdelavi predloga o vskladitvi pravilnika o delitvi osebnih dohodkov prišla komisija za spremljanje osebnih dohodkov do zaključka, da je 20 % dodatek za dvostrojno delo nepravilen. Sklep o 20 % dodatku so predlagale pred leti delavke, ki so takrat delale po dvostrojnem sistemu, ter je bil kljub opozorilom o nepravilnosti na svetu enote tkalnice izglasovan. Do predloga o ukinitvi tega dodatka je komisija prišla po primerjavi osebnih dohodkov tkalk, ki delajo po eno- in dvostrojnem sistemu, z drugimi enakovrednimi delovnimi mesti, kot so predice, sukalke, dublirke itd., ki nimajo nikakih dodatkov, če delajo na več vretenih. Zaradi tega dodatka so tkalke na dvostrojnem sistemu zaslužile tudi po 15.000 din več od ostalih tkalk, za kar je komisija menila, da ni pravilno. Po novem ceniku del pa so te razlike veliko manjše. Pri tem ne moremo primerjati en mesec z drugim, temveč rezultate enega meseca, obračunane po enem in drugem načinu. Tako je n.pr. Ivanka Sečnjak na podlagi doseženih rezultatov zaslužila v avgustu 39.436 din, po novem obračunu pa bi zaslužila 36.683 din. Torej je nastala razlika 2.759 din. Minka Švigelj je v avgustu zaslužila 47.936 din, po novem izračunu pa bi v tem času zaslužila 45.950 din. Razlika je 1.986 din. Pri tem pa ni vračunan dodatek na stalnost in delo v stroki, ki se je povečal za 100 %.

Izjava nekaterih tkalk, ki delajo dvostrojno, da bodo odslej delale le enostrojno, ni na mestu. Izbira sistema tkanja (eno-, dvo- ali večstrojno) je odvisna od vrste artikla, ki se tke, težine tkanja in tehnične norme, ki je postavljena za vsak artikel in način tkanja posebej. V bombažnih tkalnicah delajo tkalci na 6 - 50 strojih, v podjetju "Morinka" tkejo artikel, ki je podoben naši "Hedi", po 6-strojnem sistemu, pa vendar tkalci ne dobijo nobenega dodatka, pač pa je delo na več strojih regulirano s tehnično normo.

Tudi v naši predpripravi so sprva na sukalnih strojih delale sukalke na 224 vretenih. Ko pa so se spremenili pogoji dela, delajo sukalke na 448 vretenih. Zaradi posluževanja večjega števila vreten pa sukalke niso prejemale nobenega dodatka. Vse to regulira tehnična norma, ki je zajela količino izdelkov, ki jo sukalca lahko napravi v določenem času. Isti primer je pri dvojenju in križnem previjanju.

Postopek nekaterih tkalk, ki so nagovarjale ostale, naj v času odmora ter pred in po rednem delovnem času ne delajo, ni bil pravilen. Nobenemu delavcu ni bilo odrejeno, da mora delati v času odmora. Če pa je bilo odrejeno nadurno delo, je bil izdan o tem nalog in se je to obračunavalo po zakonitih predpisih.

Trditev, da so norme previsoke, tudi ni uresničena, saj je iz podatkov razvidno, da se norme v tkalnici presegajo v povprečju od 12 do 13 %. Tkalke na dvostrojnem tkanju pa presegajo norme še za 8 % več kot tkalke, ki tkejo enostrojno.

Če pa so norme pri nekaterih artiklih previsoke, lahko svet enote zadevo obravnava ter ustrezno ukrepa. Pri svetu enote obstoja komisija za norme, ki naj bi zasledovala doseganje norm ter dajala svoje predloge.

Tipična je izjava neke tkalke, ki je izjavila, da je za to, da se ponovno uvede 20 % dodatek na dvostrojno delo, ona pa zapušča zbor, ker ima doma delo.

Iz takih in podobnih izjav je razvidno, da gre nekaterim našim delavcem samo za to, da dobro zaslužijo, problematika podjetja in gospodarjenje v podjetju pa jih ne zanima.

Tov. Novak je skušal preusmeriti razpravo na to, kako bi se dosegla večja produktivnost in izboljšala kvaliteta in bi se na ta način dosegli večji osebni dohodki. Na račun kvalitete izgublja tkalnica mesečno 1 - 2 milijona dinarjev na masi osebnih dohodkov, ker niso izkoriščene vse možnosti.

V nadaljevanju razprave so bile nekatere delavke mnenja, da bi bilo potrebno v celi tkalnici uvesti dvostrojno delo, tkalke, ki delajo dvostrojno, pa naj ne bi zaslužile manj, kot so doslej. Tkalke, ki delajo že sedaj dvostrojno, pa vstrajajo, naj bi se ponovno uvedel 20 % dodatek.

Jože Učovič

DELO OBČINSKE SKUPŠČINE NOVO MESTO

Ne peti seji obeh zborov Občinske skupščine Novo mesto je bila osrednja točka dnevnega reda razprava o storitveni dejavnosti v naši občini.

Iz poročila in razprave je bilo razvidno, da ima naše železniško transportno podjetje nekatera vozila stara že do 73 let. Kljub temu pa je podjetje opravilo za 9,3 % več prometa kot v prvi polovici lanskega leta. Potniški promet pa je v istem obdobju padel za 2,4 %, ker se ljudje v vedno večji meri poslužujejo avtobusnega prometa.

Podjetje je v prvi polovici leta imelo precej poslovne izgube, čemur je glavni vzrok zastarelost osnovnih sredstev, neurejenost prevoznih tarif in vedno večji obratovalni stroški.

Podatki o celotnem prometu kažejo, da kljub naglemu razvoju individualnega avtomobilskega prometa avtobusni promet zelo naglo narašča. Skozi Novo mesto vozi dnevno 120 avtobusov, poleg njih pa so v času sezone uvedeni še sezonski avtobusi.

Samo transportno podjetje "Gorjanci", ki ima svoj sedež v naši občini, je opravilo v prvem polletju letošnjega leta za 5.912 km voženj ali 23,5 % več kot lani v istem času. Prepeljano je bilo okrog 617.000 potnikov.

Porast celotnega prometa zahteva še hitrejšo izgradnjo novih cest in modernizacijo obstoječih. Novo mesto, ki predstavlja važno cestno prometno vozlišče, postaja pravo ozko grlo v prometu, zato bo nujno čimprej zgraditi obvožno cesto ter razširiti kandijski most.

Na področju občine deluje 15 pošt. Avtomatska telefonska centrala je le v Novem mestu. V načrtu je gradnja avtomatske telefonske centrale v Šentjerneju, ki naj bi bila zgrajena prihodnje leto. Sedemletni perspektivni plan pa predvideva gradnjo telefonskih central v Straži, Dol. Toplicah, Žužemberku in Otočcu. V razpravi so odborniki ugotovili, da je dostava pošte v odročnejših krajih neredna, zato apelirajo na PTT podjetje, da uvede bolj pogosto dostavo pošte.

Trgovinska mreža na področju občine obsega skupno 130 prodajalen. Promet se iz leta v leto povečuje, število prodajalen oziroma prodajnih prostorov pa ne raste vzporedno. V zadnjem času je bilo renoviranih nekaj trgovin. Družbeni plan za leto 1964 predvideva 380 milijonov investicij, vendar je bilo v prvem polletju investiranih le 22,3 % planiranih sredstev. Posebno občutno pomanjkanje trgovin je v novo nastajajočih naseljih.

lih naseljih, zlasti v Kandiji, Bršlinu itd. Tudi založenost trgovin ni zadovoljiva, zato hodijo potrošniki često nakupovati v druga mesta, kjer je boljša izbira in običajno tudi nižje cene.

Za normalno odvijanje blagovnega prometa je nujno potrebna hitrejša izgradnja novih prodajalen in trgovskih skladišč, kar je trenutno zavrta zaostrena investicijska politika.

Gostinstvo v naši občini razpolaga s 579 ležišči in 5188 sedeži. V zadnjem času je bil dosežen močan napredek, ki pa je bil letos zaradi omejitve investicij začasno zavrt, ker so bile nekatere že začete gradnje ustavljene oziroma se nekatere niso še niti začele.

Odborniki so bili mnenja, da bi gostinci lahko z boljšo organizacijo razpoložljive kapacitete bolj izkoristili.

Stanje obrtništva v naši občini še vedno ni zadovoljivo, kljub temu, da se je v zadnjem času delno popravilo. To je občutiti zlasti na področju storitvene obrti. Nerazvitanost obrti v primerjavi z ostalimi panogami lahko povzroča velike motnje v našem gospodarstvu, zato se tej dejavnosti posveča vse večja pozornost. Na področju Novega mesta delujeta dva stanovanjska servisa, ki pa često nista kos vsem potrebam. Zato se predvideva z organizacijo krajevnih skupnosti izvesti tudi reorganizacija teh servisov.

Sprejet je bil tudi odlok o gradbenih delih, za katera ni potrebno dovoljenje.

Gradbeno dovoljenje ni potrebno za vzdrževalna dela na stavbah, kot je zamenjava dotrajanih lesenih delov, obnova dimnikov, naprava izolacije proti vlagi, toplotne izolacije, obnova ometov, vodovodnih in drugih instalacij in ostala vzdrževalna dela.

Pri večjih adaptacijah ni potrebno gradbeno dovoljenje za zamenjavo nosilnih zidov, izmenjavo stropov, povečanje oken in vrat in vsa tista dela, kjer se površina stavbe ne izpremeni.

Gradbeno dovoljenje ni potrebno tudi za nekatere manjše novogradnje, kot so: gospodarska poslopja do 250 m² površine, manjši vodnjaki, kapnice, smetišča, greznice, gnojlišča, ograje, oporni zidovi, stanovanjske ceste, garaže, ki služijo le stanovalcem, postavitve podstrešnih stanovanj in stanovanjskih provizorijev.

Za izvedbo vseh teh del mora dobiti investitor le soglasje upravnega organa občinske skupščine.

Na zadnji seji dne 14. oktobra je občinska skupščina sprejela rebalans svojega proračuna za leto 1964. Zaradi potreb se je proračun povečal za 115 milijonov. Sredstva so zagotovljena delno iz povečanih lastnih dohodkov, delno pa iz dotacij okrajne skupščine. Skoraj vsa povečana sredstva proračuna so namenjena prosveti, šolstvu, zdravstvu, socialnemu skrbstvu in skladu za borce NOV.

Ker se odlok o komunalni ureditvi in zunanji podobi naselij v naši občini ni dosledno izvajal, je bila ustanovljena komunalna inšpekcijska služba. Komunalni inšpektor bo skrbel za izvajanje odloka, kršilce pa bo predlagal sodniku za prekrške v upravno kaznovanje.

V razpravi o odcepitvi obrata "Mesarija" od Kmetijske zadruge skupščina ni osvojila predloga o odcepitvi. Prav tako ni osvojila predloga o podražitvi mesa na področju naše občine. Istočasno pa je pooblastila svet za blagovni promet, da vskladi cene, če bo podražitev sprejeta na področju naše republike.

Jože Udovič

ZAPISKI Z LETNE MLADINSKE KONFERENCE

Mladinska konferenca je za nami. Zdaj lahko pregledamo le še rezultate dela, ki nam jih je podalo vodstvo mladinske organizacije, in sodelovanja mladine v tem letu.

Če pogledamo delo mladinske organizacije, vidimo, da je bilo plodno, vseskozi dobro organizirano in seveda tudi ne brez spodrseljajev. V tem obdobju je bila mladina aktivna; v njenem dnevniku lahko zasledimo vrsto uspešnih akcij, ki govorijo o njenih uspehih. Priznati pa moramo, da smo nalteli večkrat na nepredvidene težave, zaradi katerih nismo mogli doseči uspehov, ki smo jih želeli.

Na enajstih sejah odbora in devetih masovnih sestankih smo premlevali in reševali probleme v zvezi z uvedbo raznih sekcij, ki bi naredile življenje naših mladincev bolj pestro, o organizaciji raznih proslav, o športnih tekmovanjih, krvodajalski akciji, o volitvah v organe delavskega samoupravljanja in o štipendiranju mladincev in mladink iz proizvodnje za študij na srednjih in strokovnih šolah. Poleg tega so se v okviru centra za vzgojo kadrov odvijala predavanja o mesebojnih odnosih mladih, o predlogih statuta podjetja, delavskem samoupravljanju, o vlogi današnjega mladincev - komunista itd.

S primerjavo opravljenih akcij in del v prejšnjem in letošnjem letu lahko ugotovimo, da je mladina po dolgem času v "Novoteksu" spet zaživela, tako da danes lahko govorimo o pozitivni bilanci našega dela in smo z njo lahko zadovoljni.

V svojem poročilu je predsednica tov. Pavlinova tudi omenila, koliko mladincev je zastopanih v organih delavskega samoupravljanja. V svetih enot je zastopanih 8 mladincev, v komisijah svetov enot 3 mladinci, v delavskem svetu 3, v komisijah delavskega sveta 3 in v upravnem odboru 1 mladinec. Vsekakor ta številka ni zadovoljiva in bomo morali v bodoče gledati, da bo še več mladih vključenih v organe delavskega samoupravljanja. Poleg tega smo iz poročila izvedeli, kakšno bo naše podjetje, ko se bodo preselili nekateri oddelki v nove prostore.

Predilnica česane volnene preje v Metliki ostane ista. Povečala se bo le na ozkih grlih. Doslej je izdelovala tudi prejo iz sintetičnih vlaken, v perspektivi pa bo delala samo česano volneno prejo. V letu 1965 bo v Novem mestu začela obratovati predilnica česane sintetične preje. Gradnja je v teku, stroji pa so tudi že naročeni.

Predpriprava se bo preselila v prostore sedanje šivalnice, dobila pa bo še dva nova šeda. Tkalnica se bo povečala za prostore sedanje apreture. Osem strojev tipa "Schwabe" bo prodanih in po sklepu delavskega sveta bo kupljenih 20 statev pri "Tekstilstroju" v Zagrebu. Skupno število statev v tkalnici se bo torej povečalo na 100. Enostrojni sistem tkanja bo kmalu zamenjal dvo- in večstrojni sistem tkanja.

Še v letošnjem letu se bo apretura preselila v nove prostore, s tem v zvezi pa se bo izpopolnil tudi tehnološki proces proizvodnje. V novi apreturi bo tudi laboratorij, ki ga doslej še nismo imeli. S pridobitvijo novih prostorov, uvedbo sodobnega tehnološkega postopka, nabavo novih strojev itd., bomo skušali dvigniti produktivnost dela na tako visoko stopnjo, da bomo že v naslednjem letu lahko prešli na skrajšani delovni teden. Komisija za priprave na skrajšani 42-urni delovni teden bo v teku dveh ali treh mesecev predala samoupravnim organom svoj elaborat.

Na poročilo tov. Pavlinove so bile postavljene razne pripombe in vprašanja. Tako je na primer Majda Smrekar priporočila novo izvoljenemu mladinskemu odboru, da organizira v zimskem času nadaljevalni kuharski tečaj, katerega bi se lahko udeležile tudi starejše članice našega kolektiva.

Nadalje smo diskutirali tudi o izletih, saj nam je vsem znano, da so bili ravno izleti tisti, ki so zbližali mladince iz proizvodnje in uprave. Prav bi bilo, da v bodoče napravimo (seveda po finančnih zmožnostih) še več strokovnih izletov v sorodna podjetja, posebno še, ko bomo prešli na skrajšani delovni teden.

Na postavljeno vprašanje, zakaj se je moški pevski zbor razšel, je tov. direktor dejal, da denar ne sme biti nobena ovira, uspeh pevskega zbora pa je odvisen predvsem od samih pevcev in njihove volje.

V diskusiji so se mladinci zanimali tudi za novo predilnico sintetične preje, za izvoz naših izdelkov, za skrajšan 42-urni delovni teden, za športno življenje in še in še. Res je, da na naši konferenci nismo razpravljali o proizvodnih problemih, to pa zaradi tega, ker posebnih problemov pravzaprav nimamo. Tiste pa, ki so, pristojni sveti enot, v katerih so zastopani tudi mladinci, sproti rešujejo. O problemih smo razpravljali tudi na naših masovnih sestankih.

Kljub temu, da smo v Dolenjskem listu brali kritiko o slabi diskusiji nasploh, smo mnenja, da je bila diskusija plodna, saj smo diskutirali o vsem, kar nas mlade tare in zanima, zato menimo, da prisotni novinar ni bil upravičen tako pisati.

Na prvi seji novo izvoljenega in starega odbora bomo skupno napravili program dela za prihodnje leto in s tem nakazali smernice novemu vodstvu aktiva.

Upravičeno lahko trdimo, da smo bili vsi prisotni razočarani glede udeležbe. Od 116 mladincev jih je konferenci prisostvovalo samo okoli 40, kar je vsekakor premalo. Res je, da je bila konferenca v času, ko je bila trgatav v polnem razmahu, vendar to ni opravičilo za vse tiste, ki se konference niso udeležili.

Če hočemo, da bo naša mladinska organizacija dosegla še boljše rezultate, se bomo morali vsi aktivno vključiti v njeno delo in dosedanje napake čimprej odstraniti.

Milena Mavsar

S POSVETOVANJA O UPORABI POLIESTERNIH VLAKEN

V dneh od 1. do 3. oktobra je ljubljanska podružnica ZITT organizirala v Portorožu zvezno posvetovanje o uporabi poliesternih vlaken v mešanici s prirodnimi vlakni. Tega posvetovanja se je udeležilo okrog 250 predstavnikov iz jugoslovanskih tekstilnih tovarn in inštitutov, poleg tega pa še strokovnjaki iz Zpadne Nemčije (iz Vuppertala, Frankfurta in Augsburga), Vzhodne Nemčije (Tekstilni inštitut iz Dresdena), Velike Britanije (ICI-Harpogote-Yorkshire), Švice (Ciba-Basel), Holandije (Arnheim) in Italije (Societele-Rhodiatocce-Milano). Vse te tovarne iz inozemstva so ali veliki svetovni proizvajalci sintetskih vlaken ali pa se bavijo s proizvodnjo sredstev za obdelavo teh vlaken. Vsak, kdor je prebral imena teh firm, je bil prepričan, da bodo izvajanja teh strokovnjakov res na visoki strokovni ravni, saj so plod dolgih in skrbnih preiskav v njihovih bogato opremljenih laboratorijih. Samo gradivo je bilo zelo obširno, saj so tiskani referati tehtali okrog 2 kg.

Večina udeležencev posvetovanja je bilo nastanjenih v hotelu "Palace". Čeprav vreme ni bilo najboljše, je bilo ta čas v Portorožu še veliko turistov - predvsem Nemcev. Jaz sem se kopal samo prvi dan takoj po prihodu, potem pa ni bilo več časa, pa tudi voda in sonce nista bila preveč prijetna. V tem letovišču sem bil že večkrat in to takrat, ko je bila sezona na višku, zato me to pot ni posebno navdušilo, nasprotno pa so kolegi z juga in tuji predstavniki zelo občudovali ta znani turistični kraj. Najbolj všeč mi je bil hotel "Central", ki je s svojstveno arhitekturo in bogatimi fasadami zasenčil starejši "Palace".

Iz naše tovarne je odšlo na posvetovanje 6 predstavnikov. Predavanja so bila za nas zanimiva, saj je "Novoteks" v Jugoslaviji prva tovarna, in lahko rečemo tudi edina, ki proizvaja blago iz mešanice poliesternih vlaken in naravne volne. Glede na to, da imamo največ izkušenj, je naš tehnični vodja tov. Franjo Kelner imel obsežen referat o predelavi mešanice diolen-volna in o problemih pri delu. Program je bil zelo natrpan, saj so se referati vrstili do petka s kratko pavzo za kosilo, pa tudi debata v soboto dopoldne se je močno zavlekla.

Prvi dan so bila na programu predvsem predavanja, ki so obravnavala splošne lastnosti poliesternih vlaken, njihove kemične in fizikalne lastnosti, primerjava teh vlaken z ostalimi sintetskimi (predvsem poliamidnimi in poliakrilnimi vlakni). Ker se poliestri redko uporabljajo sami, ampak se navadno mešajo z naravnimi vlakni, volno ali bombažem, smo slišali podatke o kvaliteti tkanin iz navedenih mešanic,

predvsem o veliki trdnosti, odpornosti proti vodi, drgnjenju in mečkanju ter o drugih prednostih, ki so v svetu že splošno znane, pri nas pa se z njimi premalo okoriščamo. Med predavanji je bilo projiciranih tudi veliko število diagramov in skic ter mikroskopskih povečav. Obravnavani so bili tudi ekonomski pokazatelji, ki govore v prid tem novitetam.

Drugi dan so bila predavanja bolj konkretna. Referati so obravnavali predvsem izdelavo preje iz različnih mešanic, faktorje, ki vplivajo na kvaliteto in produktivnost v proizvodnji, podana so bila izkustva tujih proizvajalcev, opozorjeni smo bili na najbolj pogoste napake in pomanjkljivosti, ki do njih lahko pride zaradi neznanja ali malomarnosti pri delu. Dalje je bilo govora o novih tehnoloških postopkih pri poliesternih mešanicah, predvsem o barvanju z novimi vrstami barvil, raznih načinih termofiksiranja, o izdelavi tkanin iz moduliranih vlaken, pri katerih ni več pojavov polstenja na površini tkanine. Tu sem šele dojel, kako je to delo komplicirano in koliko različnih faktorjev lahko vpliva na to, če se bo nova surovina obnesla v praksi ali ne.

Tretji dan, to je sobota dopoldne, je bil določen za debato in odgovore na vprašanja, ki so bila pismeno oddana prej, tako da so bili odgovori točni in dobro preštudirani. Vprašanja so se dotaknila raznih fines iz proizvodnje, kot n.pr. uspešna avivaža proti statični elektriki, problemi sukancev v konvekciji, dalje pojavi zategnjenih niti v tkaninah, problemi tiskanja tkanin iz mešanic in ostalo.

To dopoldne je bilo gotovo najbolj zanimivo, ker so odgovarjali večinoma tudi predstavniki, njihova izvajanja pa so bila res kvalitetna in "iz prve roke", saj je večina imela doktorske naslove, njihovi odgovori pa so temeljili na večletnih lastnih raziskavah v matičnih laboratorijih. Imel sem vtis, da so se ti moške res potrudili, da bi odgovarjali čim bolj izčrpno, saj je šlo za ugled njihovim firm, ki so, kot sem že enkrat omenil, vodilne v tej stroki na svetu. Ker proizvajajo poliestre po postopkih, ki so poslovne tajne, je šlo tudi za to, da vsak predstavi svoj izdelek v najboljši luči, saj je Jugoslavija mlado tržišče in so si tu poliestri šele začeli utirati pot. Mnenja so si bila edina v tem, da je najdlje pri proizvodnji teh sintetskih vlaken prišla tvrdka "Glanzstoff", pri kateri tudi naša tovarna nabavlja svoj "Diolen".

Kot zanimivost naj še omenim, da je bila v petek dopoldne v avli kinodvorane v Portorožu organizirana tudi razstava, ki naj bi prikazala uporabnost poliesternih vlaken za široko potrošnjo. Mi iz "Novoteksa" smo prišli zjutraj prvi in pripravili za ogled celo kolekcijo za sezono pomlad-poletje 1965. Razstavili smo 25 artiklov dolžine 3 m, poleg vsakega

pa še blok z vzorci ter prejo. Udeleženci predavanja so bili prijetno presenečeni, ko so videli naše izdelke, nekateri pa sploh niso verjeli, da takšne stvari delamo doma v Jugoslaviji. Tuji predstavniki, predvsem Italijani, so bili tudi navdušeni (kolikor so navdušenje za konkurenco sploh smeli pokazati). Tuje razstavljalce smo spravili v veliko zadrego in so še dolgo časa dvomili, če bi svoje izdelke sploh pokazali, ker je bilo jasno, da smo jih zasenčili.

Posvetovanje je bilo zaključeno s slavnostnim kosilom na terasi hotela "Palace", nakar smo se obogatili z novim znanjem in z zavestjo, da smo te dneve dobro izkoristili, vrnili domov.

Jovo Grubiša

"MODA 1965"

V Beogradu vsako leto v jesenskem času razstavljajo izdelke tekstilne, oblačilne in obutvene industrije. Tudi letos se je na razstavi občutil lep napredek tekstilne industrije tako v pestrosti kakor tudi v kvaliteti vzorcev, ki se že močno približujejo nivoju ostalih vodilnih držav v oblačilni stroki.

Posebno se pozna vpliv sintetike, ki nastopa pod različnimi imeni in v različnih kombinacijah z bombažem in volno. Letos smo že tudi opazili prvo domače sintetično vlakno "malon". Izdelki iz tega vlakna so razstavljeni v paviljonu tekstilne tovarne "Varteks" iz Varaždina in so presenetljivo lepi. To podjetje je novo vlakno razstavilo v meterskem blagu za ženske obleke v lepih pastelnih pastelnih barvah.

DIOLEN se pojavlja v mnogih tkaninah, vendar predvsem v kombinaciji BOMBAŽ - DIOLEN kot tkanina za ženske obleke in plašče. Blago v omenjeni kombinaciji izdelujeta tekstilni tovarni MTT iz Maribora in "Tvorpam" iz Zagreba. Vse tkanine te vrste so v lepih pastelnih barvnih tonih in vzorcih.

Na tem sejmu naše podjetje ni razstavljalo, poslalo pa je nekaj članov kolektiva, da si to razstavo ogledajo.

Velik korak naprej v oblačilni industriji vidimo predvsem v uporabnosti tkanin SINTETIKA - BOMBAŽ in SINTETIKA - VOLNA v nasprotju s standarnimi tkaninami iz čiste volnene preje oziroma bombaža. Slednje se vsako leto ponavlja v zelo podobnih vzorcih.

Kar se tiče tujih razstavljalcev, ki pa jih je bilo zelo malo, lahko rečemo, da nam niso dosti pokazali. Najbrž mislijo, da smo mi, kar se tekstilne industrije tiče, še vedno v letu 1956. To pa seveda ni res.

Imel sem priložnost, da sem se razgovarjal z nekim zastopnikom najbolj znane italijanske tekstilne tovarne FILA. Dejal je, da je napredek tekstilne industrije v Jugoslaviji v zadnjih nekaj letih res cngromen.

Velik napredek lahko vidimo tudi pri pletilstvu in konfekciji. Vedno več poudarka je na otroški konfekciji, posebno trikotažni, katere pri nas vedno primanjkuje. Izredno okusno so izdelane razne ženske obleke iz pletenega materiala kakor tudi moški in ženski športni jopiči v kombinaciji z usnjem.

Pri težki konfekciji je opaziti, da so le začeli misliti na široko uporabnost konfekcijskih izdelkov, tako da si lahko nabavijo konfekcijsko obleko ljudje različnih velikosti in dimenzij. Vsekakor je tak napredek težke konfekcije pozitiven, saj so bile nekdanje konfekcijske izdelane obleke največkrat primerne le za lutke v izloži, medtem ko je potrošnik pri nakupovanju zaradi tega ostal praznih rok.

Mislím, da je treba omeniti tudi konfekcijo za spodnje perilo in moške srajce. Le-te so v veliki večini izdelane iz sintetiike in bombaža. Dobre lastnosti teh srajo so opisane na navodilih, ki so priložena izdelkom.

Posebno pozornost vzbujajo čevlji in usnjarska galanterija. Opaziti je, da vse bolj prevladujejo čevlji, ki ne trpinčijo nog, zlasti moški čevlji so bolj prilagojeni obliki noge in vedno manj je videti tako zvanih "špičakov", ki so bili v modi zadnja leta.

Med vsemi proizvajalci čevljev zbuja največ pozornosti podjetje "Koššana", katerega modeli so priljubljeni tudi v Ljubljani. Od slovenskih podjetij pa še vedno vodi "Peko" Tržič, športne čevlje pa lepo izdeluje "Alpina" Ziri.

Naj omenim še torbice, pri katerih se človek zelo težko odloči, kaj bi si izbral, ker so vse zelo okusne in lepo izdelane v vseh mogočih barvah. Tudi tu smo dosegli zelo lepe uspehe in z izdelki lahko konkuriramo povsod na zunanjem tržišču.

Vsak večer je bila tudi modna revija najnovejših modelov, ki pa niso bili najbolj primerni za oblačenje naše delovne žene.

Pri ogledu je bilo premalo časa, da bi lahko analiziral vsa posamezna podjetja. Zato so to le bežni vtisi, ki jih človek lahko dobi v osmih urah. Seveda pa smo tudi v tem kratkem času videli, kakšne tkanine bodo prevladovala v sezoni pomlad - poletje 1965.

Janez Zupančič

NESREČE PRI DELU, NA POTI NA DELO IN Z DELA V
DRUGI POLOVICI AVGUSTA IN PRVI POLOVICI SEPTEMBRA

29. avgusta se je ponesrečil na poti na delo Anton Trček, delavec na melanžerju v predilnici česane volnene preje v Metliki.

Imenovani se je peljal s kolesom v službo. Med vožnjo pa so mu počile vilice, nakar je padel ter si težje poškodoval glavo.

10. septembra se je ponesrečil na poti z dela Leopold Pečarič, delavec na melanžerju v predilnici česane volnene preje v Metliki.

Imenovani se je peljal s kolesom z dela domov. Tudi njemu so med vožnjo počile vilice, da je padel ter si pri tem poškodoval roko v komolcu.

14. septembra se je ponesrečila na poti na delo Marija Rukše, izšivalka.

Imenovana se je peljala iz Gotne vasi s kolesom v službo. Med vožnjo pa ji je neznan pešec nenadoma prišel pod kolo. Pri tem je padla ter si lažje poškodovala desno nogo v kolenu.

14. septembra se je ponesrečila na poti na delo Magda Zupančič, tkalka.

Imenovana se je peljala s kolesom iz Regerče vasi v službo. Na odcepu z glavne ceste proti tovarni pa ji je zaradi na novo posute ceste kolo izpodneslo, da je padla ter si poškodovala nogo v gležnju.

15. septembra se je ponesrečila pri delu Marija Zamida, delavka na sukalnem stroju.

Imenovana je v nočni izmeni rinila pred seboj poln zaboј preje k sukalnemu stroju z namenom, da bi jo na stroju zasukala. Pri tem pa se je zbodla v hrapav zaboј in si lažje poškodovala prst desne roke.

Mirko Jakša

BOLEZĚNSKI IZOSTANKI V MESECU AVGUSTU

IN SEPTEMBRU 1964

Naslednja tabela bo prikazala bolezenske izostanke za mesec avgust v primerjavi z mesecem avgustom 1963.

Oddelki	Avgust 1963				Avgust 1964			
	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na del. dni	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na del. dni
Skup.sl.	157	6,84	130	5,66	84	3,67	58	2,53
Tkalnica	666	8,36	483	6,03	595	8,89	433	5,74
Pr.sin.pr.	147	6,89	136	6,37	97	6,01	48	2,97
Apertura	178	6,79	124	4,73	205	6,35	179	5,55
Pom.del.	42	2,93	42	2,93	59	4,05	59	4,05
Metlika	280	4,93	176	3,10	161	2,88	135	2,41
Skupaj:	1470	6,64	1091	4,93	1201	5,35	912	4,20

Iz tabele je razvidno, da se je stalež bolezenskih izostankov v avgustu mesecu 1964 v primerjavi z istim mesecem lanskega leta nekoliko znižal, vendar pa se je v primerjavi z mesecem julijem, ko je bilo 3,69 % izostankov, nekoliko dvignil.

Najvišji procent izostankov v mesecu avgustu je bil zopet v oddelku tkalnica (5,74 %), sledi oddelek apertura (5,55 %), pomožne delavnice (4,05 %), predilnica česane sintetične preje (2,97 %), skupne službe (2,53 %) ter predilnica česane volnene preje Metlika (2,41 %).

Vzroki bolezenskih izostankov:

infekcije kože in podkožnega tkiva	107 dni
razne ženske bolezni	106 "
bolezni urinarnega sistema	74 "
nega družinskega člana	69 "
druge bolezni razpiratornega sistema	59 "
angina	51 "
bolezni čreves in peritonije	48 "
nesreče izven dela	46 "
nesreče pri delu.	41 "
bolezni živcev	30 " itd.

Naslednja tabela bo prikazala bolezenske izostanke za mesec september 1964 v primerjavi z mesecem septembrom 1963.

Oddelki	September 1963				September 1964			
	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na del. dni	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na del. dni
Skup.sl.	150	7,22	128	6,61	87	3,71	61	2,60
Tkalnica	631	8,64	473	6,47	747	10,08	556	7,50
Pr.sin.pr.	105	5,38	105	5,38	100	5,65	48	2,71
Apretura	265	10,92	184	7,58	235	7,28	209	6,48
Pom.del.	26	2,03	24	2,03	57	3,98	57	3,98
Metlika	358	7,51	283	5,50	229	4,15	222	4,02
Skupaj:	1562	5,75	1199	5,95	1455	6,71	1153	5,31

Iz tabele je razvidno, da je procent bolezenskih izostankov v septembru 1964 nekoliko nižji kakor pa v istem mesecu lanskega leta. Vendar pa je procent bolezenskih izostankov v septembru precej višji kot pa v avgustu, ko je bilo 4,20 % izostankov.

Najvišji procent bolezenskih izostankov je tudi tokrat v oddelku tkalnica (7,50 %), kar je precej višje kot v prejšnjem mesecu. Sledi oddelek apretura (4,48 %), predilnica česane volnene prej (4,02 %), pomožne delavnice (3,98 %), predilnica česane sintetične preje (2,71 %) ter skupne službe (2,60 %).

Vzroki bolezenskih izostankov:

razne ženske bolezni	164 dni
nega družinskega člana	112 "
revmatizem	72 "
nesreče izven dela	64 "
angina	60 "
kožne bolezni	57 "
bolezni razpiratornega sistema	53 "
vnetje ušesa	45 "
bronhitis	38 "
bolezni urinarnega sistema	37 " itd.

Mirko Jakša

NA OBISKU PRI MARIBORSKIH TEKSTILCIH

Ena izmed oblik izobraževanja članov samoupravnih organov in političnih organizacij je izmenjava delovnih izkušenj med sorodnimi podjetji. Prva taka ekskurzija je bila organizirana dne 26. oktobra 1964 v podjetje "Merinka" in obrat III. mariborske tekstilne tovarne. Ekskurzije, ki jo je vodil vodja odseka za izobraževanje tov. Danilo Kovačič, so se udeležili naslednji člani delavskega sveta: predsednica delavskega sveta Slavka Bogovič, Ivanka Sečnjak, Zofka Poljanc, članica upravnega odbora Minka Švigelj, predsednik samoupravne enote tkalnice Stane Hudoklin, predsednik upravnega odbora sindikalne organizacije Justin Kranjčič in predsednica sindikalnega pododbora enote tkalnica Anica Rajk.

Ob dogovorjeni uri smo se zbrali v tovarni, od koder smo se odpeljali proti Ljubljani, nato pa preko Celja v Maribor. To pot smo morali izbrati zaradi poplavljenega področja v Zasavju. Potovanje je bilo sicer zelo dolgo, toda zanimivo. Ko smo se vozili po Savinjski dolini proti Celju, smo videli temelje rimskega naselja, katere postavljajo ob stari cesti Dunaj - Trst. Spomenikov iz dobe rimskega cesarstva si nismo mogli ogledati, ker nam ni dopuščal čas. Med vožnjo skozi Celje smo videli še dele mesta, ki ga je poplavela Savinja in napore reševalcev v borbi z vodno stihijo.

Iz Celja smo mimo Škofje vasi, kjer je tovarna volnenih odev, prišli do Frankolovega. Tu smo videli ob levi strani ceste spomenike žrtvam fašističnega nasilja. Okupator je na tem mestu streljal talce, ki so bili zaprti v celjskih in drugih zaporih.

V Maribor smo se pripeljali ob enajsti uri. Poiskali smo tovarno "Merinka", ki leži na desni strani reke Drave. Tovarna je ena izmed mlajših volnarskih podjetij v Sloveniji. Pred tem je bila tu tovarna, ki je izdelovala bombažne in vignonjske tkanine, sedaj pa se je preusmerila v tovarno volnenih izdelkov.

V tovarni so nas zelo prijazno sprejeli. Za ogled vseh oddelkov tovarne je bilo premalo časa, ker smo imeli namen, da si ogledamo še drugo tovarno. Zaradi tega smo prosili, da nam pokažejo le oddelke tkalnice. Tovarno oziroma oddelke tkalnice sta nam razkazala vodja enote tkalnica in predsednik sveta te enote. Tako smo videli, da imajo pripravo tkalnice v novih prostorih, stroji pa so zelo stari. Tkalnica ima več oddelkov. To so dolgi, ozki in mračni prostori. Povedali so nam, da so ti prostori služili v času Franca Jožefa za vojaške hleve. Imeli so v programu sezidati nove prostore za tkalnico, pa je zmanjkalo finančnih sredstev. V tkalnici imajo več vrst tkalskih statev, tako n.pr. stroje TEXTIMA, VTR, GROSSENHEIN, SCHWABE in SCHÜNHERR. Na teh strojih izdelujejo polvolnene, volnene in sintetične tkanine od vatelina do helanke, ki je zelo podobna našemu artiklu "Anka". Delajo v dveh izmenah, in sicer nekaj enostrojno, v glavnem pa dvostrojno. Na strojih "Grossenhein", kjer tkejo helanko, pa delajo celo štiri- in šeststrojno.

Po ogledu tkalnice smo se sestali s člani organov samoupravljanja. V razgovoru so nam povedali kratko zgodovino podjetja in nam opisali težave, s katerimi so se borili do nedavnega. Bilo je namreč vprašanje, ali bo tovarna še naprej tekstilna ali se bo v te prostore vselila kovinarska industrija. To negotovo stanje se je odražalo v delu posameznikov kakor tudi celotnega kolektiva. Šele sklep občinske skupščine, da ostanejo še naprej tekstilno podjetje "Merinka", je vzbudil v članih kolektiva nov delovni polet. Štiristrojno in šeststrojno tkanje so uvedli predvsem zaradi pomanjkanja delovne sile. Videli smo, pa tudi prepričali smo se, da se prav lahko tke na štirih oziroma šestih statvah. To je prvi primer v Sloveniji v volnarski industriji. V državah, kjer je tekstilna industrija bolj razvita, pa je to stalna praksa. V razgovoru smo ugotovili, da bi tak sistem lahko uvedli tudi v našem podjetju. Pred tem bi seveda morali ustvariti pogoje, predvsem je važna kvaliteta materiala, dobra priprava in ureditev statev, poleg vsega pa dobro vzdrževanje strojev.

Zanimal nas je tudi način plačevanja in višina osebnih dohodkov. Plače tkalcev se gibljejo od 25.000 do 30.000 dinarjev. Za dvostrojno delo ni določen poseben dodatek, ampak je vse regulirano z normo. Pri štiri- oziroma šeststatvenem sistemu se zaenkrat obračunava, kot da bi tkalka delala samo na dveh strojih, ker je tak način tkanja šele v poizkusni fazi. Zaradi tega so osebni dohodki trenutno precej višji in zaslužil tkalka približno 40.000 dinarjev.

Na vprašanje, kako imajo urejen družbeni standard, posebno otroško varstvo, nam je član delavskega sveta, ki odgovarja za družbeni standard, povedal, da je imel Maribor takoj po osvoboditvi 40.000 prebivalcev, danes pa jim šteje že 105.000. Kljub temu, da je bilo zgrajenih veliko stanovanj, jih še vedno primanjkuje. Podjetje samo nima skladov, da bi si zgradilo lastna stanovanja. V letošnjem letu so dobili šest družinskih stanovanj. Pri razdelitvi pa so rešili le 12 najpotrebnejših primerov. V šest stanovanj so preselili 12 družin. Problema samskih stanovanj pa sploh ne morejo rešiti. Mnogo delavcev se vozi na delo in imajo zaradi tega tudi velike težave.

Otroških vrtcev in ostalih varstvenih ustanov v Mariboru primanjkuje, pa še tistih se ne morejo posluževati, ker so prispevki previsoki.

Razgovor je bil zelo živahen in menimo, da tudi poučen, ker smo videli in izvedeli, kako živijo in delajo drugod. Še veliko bi se pogovorili, vendar smo se morali zaradi kratko odmerjenega časa posloviti. Iz razgovora smo razumeli, da je ta obisk tudi njim koristil in da si želijo videti naše podjetje, zato smo jih povabili, da nas obiščejo.

Nato smo se odpravili dalje, da si ogledamo avtomatizirano bombažno tkalnico mariborske tekstilne tovarne. V tovarni, kamor smo prišli šele popoldne, nas je čakal vodilni uslužbenec. Ker nas je zanimala le avtomatizirana tkalnica, nam je najprej povedal razliko med tkalnico z navadnimi in tkalnico z avtomatskimi statvami. Ogledali smo si obe tkalnici. V bombažni tkalnici z avtomatskimi statvami posluhuje tkalka do 24 statev. Te statve imajo nad čolničkom bobne, kamor tkalka vstavlja votkove navitke. Čolnički so drugačni kot pri volnarskih statvah. Ko se votek izteče, izbije posebni mehanizem med hodom stroja prazno votkovo cevko iz čolnička in vstavi polno, ne da bi se stroj ustavil ali zmanjšal hitrost obratov. Vsi stroji so opremljeni z osnovnimi in votkovnimi nitnimi zaustavkami, ki delujejo brezhibno. Mnogi smo tako tkalnico videli prvič. Zanimivo je tudi to, da morajo biti obvezno vse tkalke oblečene v okusno ukrojene delovne hlače. To ni zaradi mode, pač pa zaradi varnosti pri delu.

Po ogledu avtomatske tkalnice smo si ogledali še navadno tkalnico, kjer tko pisano bombažno blago. Statve imajo mnogo večjo hitrost in so ožje kot volnarske, delavka pa streže štirim statvam. Videli smo statve z listovko, z revolversko menjavo votka in jacquardske (žakardske) statve. Slednje so nas posebno privlačile. Jacquardska statev je statev, na kateri se tkejo tkanine z velikimi vzorčnimi raporti. Te statve nimajo listov, ampak vsaka lučalnica visi na vrvi in se po vzorcu dviguje oziroma spušča. Tkanine so vzorčno bogate in lepe.

Pri vходу v tkalnico nas je prijetno presenetilo zelenje. S stropa visijo okusno izdelani zabožčki s cvetjem in zelenjem. Tudi zunaj med obrati so lepo urejene zelene površine s cvetnimi gredicami. Vse to pa oskrbuje poklicni vrtnar, ki ima z urejanjem dovolj dela. Čutili smo, da pogled na zelenje zelo ugodno vpliva na delavca, zato bi lahko tudi v naših oddelkih, kjer je možno, namestili tako zelenje.

Omeniti moramo tudi spomenik pri vходу v tovarno. Sredi majhnega parka stoji na marmornatem podstavku v nadnaravni velikosti kip, ki predstavlja delavko v slovenski narodni noši pri ročnem predenju. Na podstavku so vklesane besede: DELU ČAST.

Mislimo, da je ta ekskurzija zelo uspela. Videli in slišali smo mnogo koristnega, kar bomo lahko prenesli tudi na ostale člane kolektiva, zato upamo, da to ne bo zadnja ekskurzija te vrste.

S. B.

NAŠA KRONIKA

Rodile so:

Jožefa Rozman - deklico, Štefka Gorenc - deklico, Rozalija Femc - deklico in Slavka Tramte - deklico.

Mladim mamicam in novorojenkam želimo veliko zdravja in najlepše čestitke !

V podjetje so prišli:

Ing. Franc Kovačič, Agata Rifelj, Ladislava Sečnjak, Jože Femc, Stanislav Jakše, Anton Kobe, Ana Vidic, Milan Vraničar, Darko Mršič, Martin Jaklič, Milan Nemanič, Anton Kastrevc, Matilda Žigante in Ivan Springer.

Novim članom našega kolektiva želimo mnogo delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva!

Podjetje so zapustili:

Rajko Gorenc, Jože Bratkovič, Alojz Barbič, Marija Vranešič, Fani Dragan, Alojz Blažič, Marko Popovič, Anton Pezdirc, Terzija Šavor, Franoka Žugelj, Amaliya Pirnat in Janez Boltez.

11.11.1964 je stanje zaposlenih 842. Od tega je 566 žensk in 276 moških.